

Mgr Mariusz Olechnowicz

Streszczenie rozprawy doktorskiej nt.:
KONTRTERRORYZM W POLITYCE BEZPIECZEŃSTWA
ANTYTERRORYSTYCZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Bezpieczeństwo jest priorytetowym celem polityki państwa, jest niezbywalne i bezcenne. Wyraża i ukierunkowuje środowisko zarówno w państwie jak i na arenie międzynarodowej - na wewnętrzne potrzeby, interesy i wartości społeczeństwa oraz jego system polityczny. Polityka państwa koncentruje się na ochronie przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi – realizowaną przez politykę zagraniczną, która dba o traktowanie państwa na arenie międzynarodowej, jako niepodległego podmiotu. Polityka bezpieczeństwa jest stanem zmieniającym się, ewoluującym w swojej filozofii pojmowania jak i strategii.

Państwo stan bezpieczeństwa zapewnia poprzez narzędzia jakimi dysponuje, które funkcjonują w oparciu o przepisy prawa powszechnie obowiązującego. Podmiot państwowy wyposażony jest również w sankcje formalnoprawne i posiada monopol na prawomocne użycie aparatu przymusu.

Polityka bezpieczeństwa ukierunkowana jest między innymi na przeciwdziałanie zagrożeniom, gdzie jedną z podstawowych kategorii jest terroryzm, który ściśle związany jest z cywilizacją XXI wieku. Terroryzm cały czas się rozprzestrzenia i ewoluuje – niewątpliwie związane jest to z zawężeniem świata, czyli globalizacją.

Terroryzm jest zjawiskiem bardzo złożonym, negatywnie oddziałującym w sposób bezpośredni oraz pośredni na podstawowe interesy narodowe oraz międzynarodowe. Złożoność tego zjawiska wynika głównie z międzynarodowego charakteru terroryzmu, różnorodności zachowań terrorystycznych, czyli motywacji do podejmowania działań oraz z metodologii prowadzenia działań przez organizacje terrorystyczne.

Zwalczanie terroryzmu w Polsce odbywa się poprzez służby odpowiedzialne za ochronę antyterrorystyczną, jak i kontrterrorystyczną kraju. Udział tych instytucji oraz służb polega na realizacji ustawowych zadań odnoszących się do zjawiska terroryzmu.

Organizacja działań kontrterrorystycznych realizowanych przez państwo jest jedną ze składowej całej polityki bezpieczeństwa antyterrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej. Organizacja działań państwa w przedmiotowym zakresie to działania zarówno ofensywne jak i defensywne, gdzie obecna filozofia w pojmowaniu walki z tym zjawiskiem, stawia działania wyprzedzające-ofensywne jako priorytetowe.

Dysertacja, dotyczy kontrterroryzmu w polityce bezpieczeństwa antyterrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej. Z uwagi jednak na międzynarodowy charakter terroryzmu, zobowiązania sojusznicze multilateralne oraz bilateralne, działalność naszego państwa nie może pomijać międzynarodowej walki z przedmiotowym zjawiskiem społecznym.

Podjęcie badań nad przedmiotową problematyką pozwala na wypracowanie, ujednoczenie lub polepszenie rozwiązań badanej rzeczywistości. Podjęcie badań umożliwia rozpoznanie sytuacji problemowej związanej z działaniami kontrterrorystycznymi w polityce bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej, czyli możliwościami państwa w tej dziedzinie. Złożoność powyższych elementów sprawia, że działania kontrterrorystyczne w polityce bezpieczeństwa państwa, są typową sytuacją problemową nadającą się do badań naukowych.

Celem badań była: identyfikacja możliwości prowadzenia działań kontrterrorystycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i na tej podstawie wskazanie na obszary, w których po przez konkretne rozwiązania, możliwe jest podniesienie ich skuteczności.

W niniejszej dysertacji przyjęto następujący problem badawczy: Jakie miejsce w polityce bezpieczeństwa antyterrorystycznego Rzeczypospolitej Polskiej zajmują działania kontrterrorystyczne i jakie są możliwości poprawy skuteczności prowadzenia działań kontrterrorystycznych w naszym kraju?

W nawiązaniu do problemu badawczego sformułowano podstawową hipotezę badawczą: Zdolność państwa do fizycznej reakcji na zdarzenia o charakterze terrorystycznym można poprawić wprowadzając odpowiednie rozwiązania organizacyjno-prawne, adekwatne do zmieniających się zagrożeń.

Metody badawcze – za wiodącą metodę badawczą przyjęto metodę obserwacji biernej i uczestniczącej. Obserwacja bierna poszczególnych służb i instytucji pozwoliła na zidentyfikowanie sytuacji problemowej w postaci różnego poziomu zdolności reagowania jak i współpracy międzyinstytucjonalnej w przypadku

wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Natomiast obserwacja uczestnicząca, polegała na wieloletnim czynnym uczestnictwie w służbach i instytucjach poziomu taktycznego/wykonawczego oraz operacyjnego (Centrum Antyterrorystyczne Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego). Powyższa obserwacja czynna, polegała na uczestnictwie zarówno w formie ćwiczeń, symulacji jak i realnych działań fizycznych – ofensywnych. W toku badań posłużono się również zastosowaniem dodatkowych metod badawczych takich jak: analiza, synteza, analogia, wnioskowanie, analiza dokumentów oraz literaturoznawstwo porównawcze. W badaniach poddano analizie literaturę z obszaru zagrożeń terrorystycznych, dokumenty prawne, czasopisma, przemówienia, wywiady oraz strony www.

Rozprawa składa się z czterech rozdziałów. Rozdział pierwszy (Współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa) przedstawia definicję polityki rozumianej, jako jedno z właściwych pojęć w naukach społecznych. Zaprezentowana została również typologia kierunków rządzenia państwem, gwarantująca istnienie podmiotu oraz możliwość jego rozwoju. W rozdziale zawarty jest zarys rodzajów bezpieczeństwa, jako celu politycznego. Rozdział opisuje zarys współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa, na arenie międzynarodowej. W rozdziale zdefiniowane są pojęcia związane z bezpieczeństwem jak i zagrożeniami. W rozdziale podjęta została próba zdefiniowania terroryzmu w oparciu o definicje w obszarze nauk społecznych oraz z definicji zawartych w przepisach instytucji i służb odpowiedzialnych za walkę z przedmiotowym zjawiskiem, zarówno krajowych jak i organizacji międzynarodowych. Ponadto dokonana została ocena współczesnych zagrożeń terrorystycznych pod względem metod jak i środków. Rozdział kończy się wskazaniem związku terroryzmu z przestępczością kryminalną oraz symbiozą terroryzmu z mediami, jako podstawowego celu zjawiska, jakim jest medialność.

W rozdziale drugim (Organizacja działań o charakterze antyterrorystycznym) zostały przedstawione wyniki badań dotyczące służb i instytucji odpowiedzialnych za zwalczanie terroryzmu. Płaszczyzny walki i przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym zostały scharakteryzowane w oparciu o strukturę systemu ochrony antyterrorystycznej RP. Rozdział przedstawia działania państwa, jego politykę i cele polityki w dziedzinie bezpieczeństwa. Została omówiona również kwestia, polityki bezpieczeństwa państwa pod kątem udziału w systemie globalnym.

Rozdział trzeci (Kategorie działań wobec zagrożeń terrorystycznych) przedstawia rezultaty badań, dotyczące współzależności poszczególnych służb i

instytucji poziomów systemu ochrony antyterrorystycznej RP względem siebie, oraz przynależności tychże podmiotów do działań anty oraz kontrterrorystycznych. Rozdział zakończony jest przedstawieniem dorobku prawnego w państwie w kontekście terroryzmu, zanalizowano również wybrane konwencje i dyrektywy organizacji międzynarodowych oraz przedstawiono prawne możliwości reagowania ofensywnego zarówno w odniesieniu do zwalczania terroryzmu międzynarodowego jak również możliwości reagowania kontrterrorystycznego w przypadku działań na terenie naszego państwa.

Rozdział czwarty (Propozycja organizacji działań kontrterrorystycznych w Rzeczypospolitej Polskiej) przedstawia kierunki ewoluowania działań państwa, realizowane poprzez podmioty odpowiedzialne za fizyczne zwalczanie terroryzmu. W tym zakresie zaprezentowana została propozycja organizacji działań ofensywnych, jak również współdziałanie między nimi oraz uwarunkowania prawno-formalne określające zasady funkcjonowania w Rzeczypospolitej Polskiej.

Wszystkie rozdziały opatrzone są wnioskami, które dotyczą ostatecznych i całościowych wyników badań. Natomiast efekty przeprowadzonych weryfikacji założonych hipotez badawczych zostały przedstawione w zakończeniu rozprawy

Summary of doctoral dissertation on the topic of:

COUNTERTERRORISM IN THE SECURITY POLICY OF
ANTITERRORISM IN THE REPUBLIC OF POLAND

Safety is the priority objective of the state policy, it is inalienable and priceless. It expresses and directs the environment both in the country and in the international area - for internal needs, affairs and values of the society and its political system. State policy focuses on protection against internal and external threats – implemented by foreign policy, which takes care of the country's treatment on the international arena, as an independent entity. The security policy is constantly changing and evolving in philosophy of understanding and strategy.

Security status is provided by state with the tools at its disposal, which operate on the basis of provisions of the universally binding law. Country can also use sanctions and it has monopoly on the legitimate use of coercive apparatus.

The security policy is aimed, among other things at preventing threats, where one of the main categories is terrorism, which is closely related with the civilization of the XXI century. Terrorism is constantly spreading and evolving –there is clearly no doubt this is related to the integration of the world, namely globalization.

Terrorism is a very complex phenomenon. It has negative direct and indirect impact on the fundamental national and international interests. The complexity of this phenomenon is mainly due to the international nature of terrorism, terrorists' diversity of behaviour, so motivation to act and the methodology of action by terrorist organizations.

Combating terrorism in Poland is provided by the services responsible for the anti-terrorism and counterterrorism country protection. The participation of these institutions and services is based on the implementation of statutory tasks related to terrorism phenomenon.

The organization of counterterrorism activities carried out by the State is one component of the whole antiterrorist security policy of the Republic of Poland. The organization of State's activities in this respect comprises both offensive and defensive actions, where current philosophy of understanding the combat with this phenomenon, puts prevention of the offensive as a priority.

Dissertation concerns the topic of counterterrorism in the antiterrorism security policy in the Republic of Poland. However, given the international nature of terrorism, allied multilateral and bilateral commitments, activities of our country cannot ignore the international fight against the present social phenomenon.

Undertaking the research on this problem, allows elaboration, standardisation or improvement of the solutions in studied reality. Undertaking the research facilitates identification of the problem related to the counterterrorism activities in the security policy of

the Republic of Poland, which states capacity in this field. The complexity of these elements makes the counterterrorist actions in the security policy of the state, a typical problematic situation suitable for scientific research.

The aim of the study was: identification of the opportunities for counterterrorism within operations in the Republic of Poland, and on this basis, an indication of the areas in which after the specific solutions, it is possible to increase their effectiveness.

In this dissertation the following research problem was adopted: Where are the counterterrorism activities placed in antiterrorist security policy in the Republic of Poland and what are the opportunities to improve the effectiveness of conducting counterterrorism operations in our country?

In reference to the research problem, basic research hypothesis was formulated: The ability of the state to physical reaction to the events of terrorist nature can be improved by introducing appropriate organizational and legal solutions, adequate to the changing threats and conditions.

Research methods - the leading research method of passive and participatory observation. Passive observation of various departments and institutions has allowed the identification of the problematic situation in the form of different response capabilities and cooperation between institutions in case of terrorist actions. Moreover participatory observation was based on many years of active participation in the services and institutions on tactical/executive and operating level. (Antiterrorist Centre in Internal Security Agency). This observation consisted of participation exercises, simulation and real offensive physical actions offensive. The study also used additional methods of research such as analysis, synthesis, analogy, inference, analysis of documents and comparison of the literature. The studies analysed the literature in the area of terrorist threats, legal documents, magazines, speeches, interviews and websites.

The dissertation consists of four chapters. The first chapter (Contemporary threats to state security) provides a definition of politics understood as one of the relevant concepts in the social sciences. The typology of state governance was also presented, this guarantees the existence of the entity and the possibility of its development. The chapter contains outline of different types of security as a political objective. It also describes the prospectus of contemporary security threats in the international arena. In this chapter there are defined concepts related to safety and security threats. The attempt to define terrorism was made. It is based on the definitions in the field of social sciences and on the definitions contained in the regulations of the both national and international organizations, institutions and services responsible for the fight with the present phenomenon. In addition, assessment of contemporary terrorist threats in terms of methods and means was made. The chapter ends with an indication of the relationship of terrorism with criminal offense and terrorism symbiosis with media, as a core objective phenomenon that is media attraction.

In the second chapter (Organization of antiterrorism actions) results of research on services and institutions responsible for combating terrorism are presented. Frameworks of

fighting and preventing terrorist attacks were characterized based on the structure of the system of anti-terrorist protection in Poland. Chapter presents the activities of the state, its policy and objectives in the field of security. The question of national security policy for participation in the global system was also discussed.

Chapter three (Categories of actions against terrorist threats) presents the results of the research on the interdependence of the particular departments and institutions levels of antiterrorist security system in Poland, and membership of those entities in anti or counterterrorism actions. Chapter ends by showing legal framework in the country in the terrorism context. Analysis of selected conventions and directives of international organizations was made. Moreover it presents legal ability to respond offensively both in relation to the fight against international terrorism as well as the ability to counter react in case of activities in our country.

Chapter Four (Proposal of organization of counterterrorism activities in the Republic of Poland) shows the direction of evolution of the state's actions, carried out by physical entities responsible for combating terrorism. In this regard, it presents the proposal to organize offensive action, as well as the interaction between them and the legal and formal conditions of determining rules for the functioning in the Republic of Poland. All chapters are accompanied by conclusions, which show final and comprehensive research results. Additionally, the effects of verifications of assumed hypotheses have been presented at the end of the dissertation.

